

Mgr. Tomáš Lysoněk:

„Srovnání obrazu propouštění a nezaměstnaných v Lidových novinách v 1. pololetí roku 1930 a v Mladé frontě DNES ve 2. pololetí roku 2008.“

Rigorózní práce 2013, IKSŽ FSV UK Praha, 215 stran s přílohami, vedoucí práce doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Magistr Tomáš Lysoněk předkládá k obhajobě rigorózní práci povýtce mediálního charakteru. Jak uvádí, „zastavení světového hospodářského růstu, ke kterému došlo ve druhé polovině roku 2008 je často srovnáváno s Velkou hospodářskou krizí 30. let (20. století), a to nejen ve světě, ale i v samotné České republice.“ Tato podobnost či analogie inspirovala autora k provedení komparace mediálního obrazu začátku krize 30. let 20. století a ekonomického zpomalení, které započalo na konci roku 2008, resp. srovnával první polovinu roku 1930 a druhou polovinu roku 2008. Oba vybrané časové úseky charakterizuje, nebo lépe řečeno, podle autora práce spojuje fakt, že se jedná o časové úseky bezprostředně po konci konjunktury, kdy další vývoj nebyl znám. Autor hledal pro komparaci noviny co nejvíce nestranné (nadstranné). Pro rok 1930 zvolil Lidové noviny a pro rok 2008 Mladou frontu DNES. Mgr. Lysoněk provedl u jmenovaných deníků historickou srovnávací analýzu mediálních obsahů, frekvence slov, porovnání délky zpráv, vizuální podoby listů, zpravodajského pokrytí jednotlivých oblastí a oborů atd.

Předložená rigorózní práce má 190 stran vlastního textu a 11 stránek příloh. Práce má logickou a metodicky dobře řešenou strukturu, díky ní je konzistentní a srozumitelná. Autor používá pro citace a poznámky jednotně poznámkový aparát pod čarou. Takový způsob považuji za praktický. Diskutabilní bývá množství citací, zde se pisatel zřejmě řídil zásadou raději více, než méně. Určitá přetíženost poznámkového aparátu šla v některých případech vyřešit souhrnnými citacemi – např. u úředních statistik (viz s. 45, s. 133, apod.).

Autor studie si byl vědom, že nemůže vpadnout in medias res. Zhruba na patnácti stránkách porovnává hospodářskou situaci v ČSR a v ČR před náběhem krize a náběh vlastní krize. Za použití relevantní odborné literatury se vyvaroval glorifikace první republiky a stav a potíže čsl. ekonomiky představil v širším, hlavně evropském, kontextu. V další kratší kapitole se zabýval postavením ekonomického zpravodajství ve struktuře porovnávaných deníků – LN a MFD. U LN připomněl závislost jejich rozsahu a struktury podle dnů vydání a zdůraznil fakt, že vycházely dvakrát denně, přičemž analyzováno bylo ranní i odpolední vydání LN. U MFD souhlasím s pisatelem mj. v tom, že se (jak píše na s. 28) nebude věnovat regionálním přílohám.

Po vyváženém uvedení do problematiky následuje jádro práce. Pisatel postupuje chronologicky. Nejprve podává obraz nezaměstnanosti v LN ve zkoumaném období (první polovina roku 1930). Tato kapitola je promyšleně strukturovaná, přehledně řazeny jsou obory hospodářství, pochvalu si zaslouží vymezení porovnávaných územních celků. Časté změny územně správního členění v našich končinách si vyžaduje kreativní přístup a zvyšuje pracnost studií historické povahy. K tomu jenom drobná připomínka. Ve větě „Politické okresy se zpravidla skládaly z ještě menších územně správních jednotek, jimiž byly okresy soudní“ (s. 68) považuji za nadbytečné

slovo „zpravidla“. Jinak se jedná ve struktuře práce o zajímavou kapitolu. Přínosným bonusem je kvantitativní přehled článků o nezaměstnanosti a hospodářských potížích v sousedních zemích, ve Velké Británii, USA a dalších zemích. Poté podává autor obraz nezaměstnanosti v MFD. Tato kapitola má pochopitelně (pokud možno) stejné členění. Samostatné pasáže jsou věnovány zpravodajskému pokrytí významných událostí souvisejících s nezaměstnaností v LN (stávky, demonstrace) a MFD (omezování výrob a její důsledky).

Srovnávání jazykových prostředků používaných ve vybraných médiích lze považovat za druhé jádro předložené rigorózní práce. Prezentované analýzy, jejich statistické vyhodnocení a vzájemná komparace jsou přínosem nejen pro hlubší poznání proměny mediálního diskurzu, ale i všeobecných posunech v českém jazyce.

Poslední kapitola – srovnání obrazu nezaměstnanosti v LN a MFD – vhodně doplňuje a svým způsobem završuje celou práci. Stanovení procentuálních podílů textů s tématem propouštění zaměstnanců, krácení pracovní doby, presentace statistik, popis situace, dočasné zastavení výroby, podíl monotematických textů atd., resp. jejich vzájemná komparace, předkládá zároveň i otázky k zamyšlení. Ale to podle gusta a zaměření recipienta. Sluší se také připomenout, že kapitoly mají vhodný doplněk v grafických přílohách. V seznamu literatury postrádám aktuální tituly českých autorů, zabývající se problematikou diskurzu, resp. metodami analýzy mediálního diskurzu.

Posuzovaná rigorózní práce splňuje předepsaná kritéria a je přínosem do mozaiky výzkumu mediálního diskurzu. Práci Mgr. Tomáše Lysoňka doporučuji bez zásadních námitek k obhajobě.

PhDr. Mgr. Robert Krejcar, Ph. D.
oponent práce